

BERG_MMXIII | 13. sezóna Orchestru BERG NUBERG – ZAHAJOVACÍ KONCERT

středa 13. března v 19.30
Sál Martinů Lichtenštejnského paláce
(Malostranské nám. 13, P1)

PARTNEŘI

Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hl.m. Prahy, Partnerství OSA, Nadace Gideona Kleina

PARTNEŘI SOUTĚŽE NUBERG: Nadační fond Avast, Nadace Život umělce, Nadace ČHF, signatura.cz, Městská knihovna v Praze, Bio Oko, SOU kadeřnické v Praze, Soukromá kadeřnická škola, kadeřnictví René Olivier, Tiskap, etnetera

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: Literární noviny, Český rozhlas, Radio 1, Radio Proglas, Týdeník Rozhlas, HIS voice, A2, kino Světozor, kulturissimo.cz

ORCHESTR BERG DĚKUJE ZA PODPORU TĚMTO JEDNOTLIVCŮM

KLUBERG – klub dárců Orchestru BERG má v současné době tyto členy:

Petr Adler, manželé Bahbouhovi, manželé Činčerovi, Nevelina Dodovová, Václav Eis, RNDr. Václav Hušner, Lucie Chrápavá, Jiří Kubíček (ve dvou), Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Eva Novotná s manželem, Jáchym Novotný, manželé Ridenourovi, Jana Spurná, Kateřina Svatoňová, Tomáš Svatoň, Petr Štěpánek (ve dvou), manželé Valchářovi, Petr Vyhňálek...

ANDĚLĚ (dobrovolníci) v roce 2012: Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, Valerij Durdil, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Aleš Janíček, Martina Kaňková, Jiří Kessler, Jitka Kloučková, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Maja Madarová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Martin Pavala, Kateřina Plevová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Lucie Silkenová, Petr Somol, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Petr Venkrbec, Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

Erkki-Sven Tüür   **Ardor – koncert pro marimbu a orchestr** (česká premiéra)

--- přestávka ---

Zbyněk Vostřák   **Tao**

NUBERG – hlavní cena a zároveň cena veřejnosti >

Petr Wajsar   **8 vět na vějíře**

NUBERG – cena mladých > Jan Dušek (za hudbu k filmu Východ a západ)

... protože jde o celovečerní film, uvádíme od Jana Duška jiné dílo ke krátkému filmu

Jan Dušek   **Mechanický balet (naživo s filmem)**

Sophie Knittl – hlas, Martin Opršál – marimba

Orchestr BERG: František Souček – koncertní mistr; Ondřej Hás, Midori Hayashi, Markéta Klodová, Pavla Mazancová – první housle; Anna Fliegerová, Kateřina Janálová, Jan Pěruška, Markéta Pichlíková – druhé housle; Ilya Chernoklinov, Lenka Bosnovičová, Boris Goldstein – violy, Jan Žďánský, Štěpán Drtina, Václav Petr – violoncella; Tomáš Otevřel – kontrabas; Zuzana Bandúrová – flétna, Jakub Hucek – hoboj, Irvin Venyš – klarinet, Daniel Hucek – fagot, Tomáš Bürger – horna, Pavel Hromádka – trubka, Tomáš Bialko – trombón, Oleg Sokolov – bicí nástroje

Peter Vrábel – dirigent

Erkki-Sven Tüür (*1959) patří mezi nejpozoruhodnější skladatele své generace. Narodil se na estonském ostrově Hiiumaa, v Tallinnu studoval flétnu a bicí a v letech 1980 až 1984 na tamní Akademii kompozici u Jaana Räätse, soukromě ho učil také Lepo Sumera. V roce 1979 založil rockovou formaci In Spe, v Estonsku brzy velmi populární. Hrál v ní na flétnu a na klávesy, komponoval pro ni a také v ní zpíval. Než se začal věnovat pouze skládání, učil mimo jiné na konzervatoři v Tallinnu. První výrazný úspěch sklídila skladba

Insula deserta, uvedená v roce 1989 ve Finsku, *Requiem* z roku 1994 zvítězilo v soutěži UNESCO v Paříži. Od té doby získal řadu cen, hrají ho přední umělci a soubory na těch nejprestižnějších pódíích a festivalech. Jeho hudební řeč se neustále proměňuje.

Erkki-Sven Tüür: Ardor pro marimbu a orchestr (2001)

Ardor (z latiny) = žár, plamen, vášně

Nejdůležitějším tónem v tomto koncertu pro marimbu je hluboké (velké) C – nejnižší tón pětioktávové marimby. Vždy mě fascinoval spodní tónový rejstřík marimby. Proto celou skladbou prochází tónová řada, která má za základ právě velké C. Odtud je odvozen také zbývající harmonický materiál koncertu i rytmické modely první a třetí věty. Druhá věta k nim tvoří kontrast, evokuje čas, který se zastavil – „zamrzl“. Dlouhá melodická sóla marimby přebírají smyčce a mění je na polyfonickou, až dvanáctihlasou zvukovou strukturu. Tu občas nečekaně přerušuje marimba, které odpovídají dechové nástroje, což vytváří efekt podobný tzv. delay (digitálně vytvořená ozvěna).

Stejně jako u mých dřívějších koncertů (violoncellového a houslového) tu orchestr není jen kvůli doprovodu, ale má interaktivní úlohu „tlumočnicka“, „vyrušovatele“ nebo „rezonátoru“. Hlavní roli hraje vztah mezi sólistou a orchestrem, před vyvrcholením třetí věty jsou nerozlučně spjatí. Podobně jako mé předchozí skladby, i Ardor mísí modální a seriální techniky, ale více než kdy dříve jsem se soustředil na harmonické vztahy. Všechny tři věty se hrají *attacca* (vcelku).

Ale vlastně všechno, co jsem tu napsal, není pro posluchače vůbec důležité. Doufám, že hudba Ardoru bude jako abstraktní děj filmu, který se rozvine mnoha směry, v závislosti na fantazii každého posluchače.

Erkki-Sven Tüür (2002)

Zbyněk Vostřák (1920–1985) představuje jednu z neoriginálnějších a zároveň neprávem opomíjených osobností české hudby 20. století. Tento český dirigent a skladatel se narodil do rodiny zámožného pražského architekta, po gymnáziu vystudoval dirigování na Pražské konzervatoři, zároveň se soukromě vzdělával ve skladbě. Až do konce 50. let byly s úspěchem uváděny jeho tradičně psané opery a balety. V 60. letech objevil novou hudbu a radikálně změnil svůj hudební jazyk. Po prvních experimentech

s dodekafonií plně přešel k avantgardním kompozičním technikám, ve svých skladbách užíval serialismus, aleatoriku, grafickou notaci, prvky konceptualismu, věnoval se i elektroakustické hudbě. V roce 1965 se stal dirigentem souboru *Musica viva Pragensis*, který se specializoval na uvádění současné hudby. Tento soubor, který založil v roce 1961 skladatel Petr Kotík a jehož uměleckým vedoucím byl od roku 1965 skladatel Marek Kopelent, s velkým úspěchem reprezentoval Československo na těch

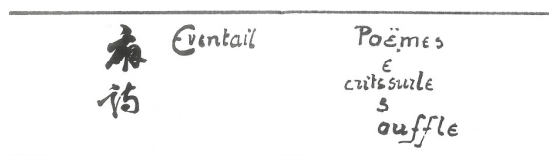
nejprestižnějších zahraničních přehlídkách a pódii. V roce 1973 byla činnost souboru ukončena a od té doby se i Zbyněk Vostřák ocitl v nemilosti oficiálních míst. Jeho hudba zněla v zahraničí, doma ale nikoliv. Tehdy se stáhl do ústraní a až do konce života se věnoval duchovně laděným skladbám.

Zbyněk Vostřák: TAO – 12 listů pro 9 hráčů, op. 41

Kompozice z roku 1967 využívá celou řadu zajímavých principů, výsledek velkou měrou ovlivňují svými rozhodnutími interpreti. Soubor je rozdělen na tři skupiny – po 4 hráčích na smyčce a dechy a bicistu. Jejich party neobsahují taktové čáry, délky jednotlivých úseků jsou dány objektivně – jednotkou jsou sekundy, každý part má přesně 5 minut, celá skladba trvá 10 minut. To proto, že všechny skupiny nehrají zároveň. Dvě a půl minuty hraje samostatně první skupina (buď smyčce nebo dechy), poté se přidává hráč na bicí nástroje, po dvou a půl minutách nastupuje třetí skupina (opět buď smyčce nebo dechy). Každý part má čtyři listy (A, B, C, D), jejichž pořadí si hráči zvolí podle sebe. Party obsahují řadu netradičních způsobů notace a nabízejí hudebníkům, aby se v několika případech sami rozhodli, v jakém pořadí budou některé drobné modely hrát – samozřejmě po předběžné domluvě, protože bez dirigenta by to celé nešlo. Premiéru uskutečnil soubor Musica viva Pragensis.

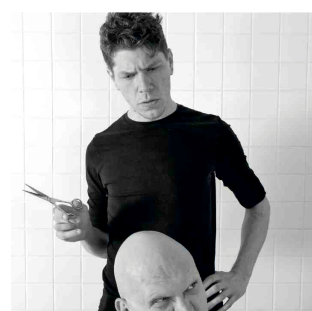
Tao rodí jedno, jedno rodí dvě
dvě rodí tři, tři rodí vše.

Všechno nese Jin a objímá Jang
a plní se dechem Čchi, snoubí se v harmonii.
(Lao ĀC: Tao te Ting, 42)

Malý melodram „8 vět na vějíře“ je inspirován básnickou sbírkou „100 vět na vějíře“ francouzského dramatika a básníka Paula Claudela (1868–1955). Sbíрка je moderní podobou japonských básnických miniatur

zvaných haiku, které však naplňuje osobitým filozofickým sdělením. Každá z miniatur má přitom ekvivalent v japonském znaku, z jehož melodie vychází zvukový i hudební materiál použitý při kompozici této skladby. Skladba je instrumentována pro soubor využitý ve Stravinského Příběhu vojáka, s rozšířenou sekcí bicích nástrojů.

Petr Wajsar (*1978), hudební skladatel, momentálně i aktivní baskytarista a zpěvák. Je žákem prof. Václava Riedlbaucha (HAMU), prof. Stanislava Jelínka (Konzervatoř Jaroslava Ježka Praha) a Milana Svobody (Pražská konzervatoř). Kromě koncertní hudby (Orchestr BERG, Epoque Quartet, Agon Orchestra, Filharmonie Hradec Králové aj.) tvoří hudbu k filmům, je vedoucím skupiny HI-FI a členem vokálního sextetu Skety. Napsal hudbu k baletu Maryša, muzikálu Pornohvězdy, celovečernímu filmu Můj vysvěčenej deník a

několika dokumentárními filmy. V nedávné době dokončil hudbu k televiznímu filmu Iris rebeluje z cyklu Nevinné lži.

Mechanický balet / Le ballet mécanique

Režisérem a producentem filmového avantgardního experimentu Mechanický balet (Le Ballet Mécanique) byl francouzský modernistický malíř Fernand Léger, za kamerou stál Dudley Murphy a snad i Man Ray.

Podle původního záměru měla film doprovodit hudba amerického skladatele George Antheila. Vídeňská premiéra v roce 1924 se však uskutečnila bez ní. Důvodů bylo více – jednak se filmaři pravděpodobně se skladatelem nepohodli, hudba byla navíc nejen hudebně obtížně proveditelná sama o sobě (obsazení mimo jiné: 16 piano!, několik

klavírů, vrtule letadla, vibrafon atd.). Také ji nebylo možné synchronizovat s filmem – a to nejen proto, že technické možnosti byly v tehdejší době omezené, hudba byla téměř dvakrát tak dlouhá než film... Hudba a film, obě díla pod stejným názvem „Le Ballet Mécanique“, se proto osamostatnila.

Jan Dušek: Mechanický balet – hudba k filmu Fernanda Légera

Skladbu objednal Orchester BERG, premiéra se uskutečnila 22. října 2007 v kině Světozor ve spolupráci s festivalem MOFFOM (Music on Film / Film on Music). Jde o vůbec první objednávku Orchestru BERG u skladatele Jana Duška.

Němý film Fernanda Légera jako by měl v sobě ukrytu nezkrotnou inspirativní energii, jeho abstraktnost nechává pracovat fantazii na plné obrátky a vytvářet si podvědomé souvislosti mezi jednotlivými kratičkovými sekvencemi. Snažil jsem se tyto souvislosti naznačit i v hudbě a vytvořit tak vlastně svébytnou hudební kompozici, která má formální základ ve formě zmíněného filmu. Celým filmem i skladbou se prolíná několik opakujících se motivů – snažil jsem se, aby jejich propojení bylo evidentní, byť budou pokaždé zpracovány poněkud jiným způsobem. Vznikla tak technicky velice náročná skladba, která dává orchestru i dirigentovi možnost ukázat vrcholy svých možností i muzikalitu a energii.

Jan Dušek

Skladatel a klavírista **Jan Dušek** (*1985) vystudoval konzervatoř v Teplicích. V letech 2004–2009 studoval skladbu na Akademii múzických umění v Praze (doc. Hanuš Bartoň), kde nedávno dokončil doktorandské studium téhož oboru. Jako klavírista se zúčastnil několika mistrovských kurzů, získal i čestná uznání v soutěžích (Concertino Praga, Mezinárodní klavírní soutěž B. Smetany, Soutěžní přehlídka konzervatoří). V roce 2006 mu byla udělena 1. cena na skladatelské soutěži Generace za skladbu ...již za sedm dnů sešlu na zemi déšť... a v roce 2007 na těžší soutěži opět 1. cena za skladbu Gradace pro varhany. V soutěži NUBERG získal za dvě své skladby cenu veřejnosti (Chalomot ježudi'im, 2008, hudba k němému filmu Dítě ghetta, 2011). Jeho skladby si objednávají české festivaly (Mezinárodní festival koncertního melodramu), přední zahraniční sólisté (např. hobojista Bart Schneeman, klarinetista Irvin Venyš, Duo Ahlert & Schwab, Německo) i komorní soubory (Nederland Blazer Ensemble, Holandsko).
www.jan-dusek.com

Špičkový český hráč na marimbu **Martin Opršál** (*1968) byl již za studií na konzervatoři a Janáčkově akademii múzických umění (JAMU) členem Filharmonie Brno, Mezinárodního orchestru Gustava Mahlera nebo Orchestru Evropské unie. Byl také jedním ze zakládajících členů Středoevropského souboru bicích nástrojů DAMA DAMA a zvítězil s ním v mezinárodní soutěži bicích orchestrů v Nizozemsku. Spolupracoval s Ivou Bittovou nebo jazzovou legendou Joe Zawinulem, jako sólista i člen komorních ansámbľů vystoupil na mnoha koncertech a festivalech v Evropě, Japonsku a Koreji. Natočil a vydal CD „Reverberations“ se sólovou a komorní hudbou pro marimbu. Pravidelně na svých koncertech uvádí v českých i světových premiérách skladby napsané pro tento nástroj. Vede semináře o interpretaci soudobé hudby pro marimbu a je zván do porot interpretačních soutěží. Je vedoucím katedry bicích nástrojů brněnské JAMU, kde také učí komorní hru a hru na melodické nástroje. V roce 2007 založil společně s Martinem Kleiblem OK Percussion Duo, které se kromě klasické hudby zabývá i dalšími hudebními žánry.
www.okpd.cz

Sophie Knittl získala herecké vzdělání na jedné z nejprestižnějších francouzských hereckých škol Cours Florent v Paříži. Absolvovala kurzy v rámci školy při Théâtre Gérard Philippe, studovala také u Madeleine Marion a Redjopa Mitrovitsy, u kterého pracovala také jako pomocná režisérka. Získala ocenění v oboru divadelní drama / tragédie. Pracovala s mnoha francouzskými divadelními režiséry, ztvárnila role ve více než 70 inscenacích od Molièra po Préverta. Hrála také ve filmu a televizi, objevila se například ve filmu Dokonalý svět.

Žije a pracuje mezi Paříží a Prahou, kde mimo jiné vede herecké kurzy při Lycée français de Prague. S Orchestrem BERG vystoupila mimo jiné v hlavní roli Vypravěče ve Stravinského Příběhu vojáka.

Orchestr BERG je špičkové mladé těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí divácky atraktivní a novátorské projekty, soustřeďuje se na uvádění současné hudby a hudby 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Má na svém kontě desítky

světových premiér a ještě více českých premiér světových skladatelů. Ke koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (Ibbur, Zlatovláska). Vedle mnoha záznamů pro Český rozhlas, na CD nebo k pořadu pro Českou televizi se Orchestr BERG prezentuje i na DVD s live nahrávkou baletu Zlatovláska (Supraphon). K nejvýznamnějším projektům z poslední doby patří hudebně divadelní inscenace Schwarz auf Weiss (Černé na bílém) německého skladatele a divadelníka Heinera Goebbelse, živý doprovod Dreyerova němého filmu Utrpení Panny orleánské hudbou litevského skladatele Broniuse Kutavičiuse nebo scénický koncert timING na Nové scéně Národního divadla, kde bylo mj. uvedeno v české premiéře legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů.

Peter Vrabel (*1969, Žilina) je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil orchestr Berg a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. V roce 2010 získal od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

KLUBERG – KLUB ORCHESTRU BERG MÁ JIŽ 25 ČLENŮ!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění? Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první? PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Přeji si, aby nás bylo dost a tento ojedinělý šperk našeho kulturního života přežil ve zdraví a síle.“ Jana S.

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ **Martina B.**

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ **Jana M.**

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč (jednotlivec) / 234 Kč (ve dvou)

Informace o KLUBERGu můžete získat u vstupu do sálu.

Vše najdete také na www.kluberg.cz.

Nebo se obraťte na **Kateřinu Košťálovou**

T: 731 151 536, E: kluberg@berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ KONCERT LETOŠNÍ SEZÓNY!

PARALINIE

... novinka pro raketon - unikátní nástroj Michala Cimaly

... hudbu doprovodí originální projekce – ve spolupráci s festivalem Lunchmeat

pondělí 22. dubna v 19.30 | Centrum současného umění DOX
(Poupětova 1, P7)

Ondřej Adámek	Ça tourne ça bloque (česká premiéra)
Dai Fujikura	Vanishing Point (česká premiéra)
Jakub Rataj	Proraketon (světová premiéra)
Steve Reich	Eight Lines

Michala Cimala a Jakub Rataj – raketon
Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent

BONUSOVÁ AKCE: prohlídka výstavy **Signály z neznáma. Český komiks 1922 – 2012.** (od 18h, zdarma ke vstupence na koncert)

NEČEKTEJTE A POŘÍDTE SI VSTUPENKY VČAS

... například online na www.webticket.cz

